# DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 5 juli 2001 *

I mål C-100/99,

**Republiken Italien,** företrädd av U. Leanza, i egenskap av ombud, biträdd av D. Del Gaizo, avvocato dello Stato, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

**Europeiska unionens råd,** företrätt av G. Maganza och I. Díez Parra, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

och

**Europeiska gemenskapernas kommission,** företrädd av K.-D. Borchardt och F. Ruggeri Laderchi, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: italienska.

angående en talan om ogiltigförklaring av

— rådets förordning (EG) nr 2800/98 av den 15 december 1998 om övergångsåtgärder som skall tillämpas i den gemensamma jordbrukspolitiken med tanke på införandet av euron (EGT L 349, s. 8) och närmare bestämt artiklarna 2 och 3,

— rådets förordning (EG) nr 2799/98 av den 15 december 1998 om att fastställa ett agromonetärt system för euron (EGT 349, s. 1) och närmare bestämt artiklarna 4 och 5 liksom bilagan till förordningen, särskilt punkterna 1 och 2 i denna bilaga,

— kommissionens förordning (EG) nr 2808/98 av den 22 december 1998 om tillämpningsföreskrifter för den agromonetära ordningen för euron inom jordbrukssektorn (EGT L 349, s. 36), och

— kommissionens förordning (EG) nr 2813/98 av den 22 december 1998 om tillämpningsföreskrifter för övergångsåtgärderna för införandet av euron i den gemensamma jordbrukspolitiken (EGT L 349, s. 48),

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. La Pergola samt domarna M. Wathelet, D. A. O. Edward, P. Jann (referent) och L. Sevón,

generaladvokat: F. G. Jacobs,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H. A. Rühl,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 18 januari 2001, av: Republiken Italien, företrädd av D. Del Gaizo, rådet, företrätt av F. Ruggeri Laderchi, i egenskap av ombud, och kommissionen, företrädd av L. Visaggio, i egenskap av ombud,

och efter att den 15 mars 2001 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

## Dom

1 Republiken Italien har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 17 mars 1999, med stöd av artikel 173 första stycket, i EG-fördraget (nu artikel 230 första stycket EG) begärt att domstolen skall ogiltigförklara

— rådets förordning (EG) nr 2800/98 av den 15 december 1998 om övergångsåtgärder som skall tillämpas i den gemensamma jordbrukspolitiken med tanke på införandet av euron (EGT L 349, s. 8) och närmare bestämt artiklarna 2 och 3,

— rådets förordning (EG) nr 2799/98 av den 15 december 1998 om att fastställa ett agromonetärt system för euron (EGT L 349, s. 1), och närmare bestämt artiklarna 4 och 5 liksom bilagan till förordningen, särskilt punkterna 1 och 2 i denna bilaga,

— kommissionens förordning (EG) nr 2808/98 av den 22 december 1998 om tillämpningsföreskrifter för den agromonetära ordningen för euron inom jordbrukssektorn (EGT L 349, s. 36), och

— kommissionens förordning (EG) nr 2813/98 av den 22 december 1998 om tillämpningsföreskrifter för övergångsåtgärderna för införande av euron i den gemensamma jordbrukspolitiken (EGT L 349, s. 48).

## Tillämpliga bestämmelser

2 Det gemenskapsrättsliga agromonetära systemet har som ändamål att minska de effekter som valutakursförändringar får på värdet av belopp som utbetalas till gemenskapernas jordbrukare i en bestämd valuta men som i de rättsakter som avser den gemensamma jordbrukspolitiken anges i en annan valuta eller beräkningsenhet.

3 Innan euron infördes den 1 januari 1999 som enhetlig valuta i elva medlemsstater, grundades det agromonetära systemet i huvudsak på följande fyra förordningar:

— rådets förordning (EEG) nr 3813/92 av den 28 december 1992 om beräkningsenhet och de omräkningskurser som skall tillämpas inom den gemensamma jordbrukspolitiken (EGT L 387, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 2, s. 182), senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 150/95 av den 23 januari 1995 (EGT L 22, s. 1),

— rådets förordning (EG) nr 1527/95 av den 29 juni 1995 om kompensation för sänkning av jordbruksomräkningskurserna för vissa valutor (EGT L 148, s. 1),

— rådets förordning (EG) nr 2990/95 av den 18 december 1995 om kompensation för märkbara sänkningar av jordbruksomräkningskurserna före den 1 juli 1996 (EGT L 312, s. 7), ändrad genom rådets förordning (EG) nr 1451/96 av den 23 juli 1996 (EGT L 187, s. 1), och

— rådets förordning (EG) nr 724/97 av den 22 april 1997 om fastställande av åtgärder och kompensation i samband med betydande uppskrivning som påverkar jordbruksinkomsterna (EGT L 108, s. 9), ändrad genom rådets förordning (EG) nr 942/98 av den 20 april 1998 (EGT L 132, s. 1).

4 Vid tidpunkten för införandet av euron hade det agromonetära systemet förlorat sin betydelse vad beträffar de medlemsstater som har infört denna valuta i enlighet med fördraget (nedan kallade de deltagande medlemsstaternaa). Beträffande de stater som inte har infört euron i enlighet med fördraget (nedan kallade de icke deltagande medlemsstaterna) har gemenskapslagstiftaren belutat att upphäva de särskilda jordbruksomräkningskurserna, och införa ett nytt agromonetärt system som grundas på andra principer.

5 För detta ändamål föreskrivs i artikel 2.1 och 2.2 i förordning nr 2799/98, följande:

"1. De priser och belopp som fastställs i rättsakter angående den gemensamma jordbrukspolitiken skall vara uttryckta i euro.

2. De skall beviljas eller uppbäras i euro i de deltagande medlemsstaterna. I de övriga medlemsstaterna skall de räknas om till deras nationella valuta med hjälp av växelkursen och, utan att det påverkar artikel 8, beviljas eller uppbäras i nationell valuta."

6 Samma förordning innehåller i artikel 1 f följande definition:

"I denna förordning används följande beteckningar med den betydelse som här anges:

...

f) *märkbar revalvering*: en situation då det årliga genomsnittet för växelkursen är lägre än det gränsvärde som utgörs av det lägsta värdet för de årliga genomsnitten för omräkningskursen tillämpad under de tre föregående åren och för växelkursen den 1 januari 1999."

7 I artikel 4.1—4.4 i förordningen stadgas följande:

"1. Vad gäller priser och belopp andra än de som avses i artikel 5 får medlemsstaten bevilja ett kompensationsstöd till jordbrukarna om en märkbar revalvering äger rum. Betalningarna skall göras under tre på varandra följande delbetalningsperioder om tolv månader med början i mars närmast efter månaden för den märkbara revalveringen.

Kompensationsbetalningen får ej beviljas i form av ett stöd knutet till produktionen, om det inte rör sig om produktion under en viss bestämd tidigare period. Det får inte inriktas på en viss bestämd produktion eller beviljas på villkor att produktionen sker efter den bestämda perioden.

2. Maximibeloppet för den första delbetalningen av kompensationsstödet skall för hela den berörda medlemsstaten fastställas enligt det förfarande som anges i artikel 9, genom att den märkbara delen av revalveringen i fråga multipliceras med det schablonmässigt beräknade inkomstbortfallet fastställt i enlighet med punkterna 1—3 i bilagan.

3. I förekommande fall skall maximibelopp[et för] den första delbetalningen minskas eller utgå med hänsyn till den konstaterade marknadssituationen under det år vid vars slut den märkbara revalveringen konstateras.

4. Stöd får ej beviljas för den del av beloppet som beräknats i enlighet med punkt 2 som inte överstiger 2,6 % av den märkbara revalveringen."

8 Artikel 5.1 och 5.2 i förordningen lyder enligt följande:

"1. Om den växelkurs tillämplig vid tidpunkten för den avgörande händelsen för

— schablonmässigt beräknade stödbelopp fastställda per hektar eller per djurenhet, eller

— ett kompensationsbidrag per tacka eller get, eller

— ett belopp av strukturell eller miljömässig karaktär

är lägre än den som tidigare tillämpades, får den berörda medlemsstaten bevilja kompensationsstöd till jordbrukarna under tre på varandra följande delbetalningsperioder om tolv månader, med början dagen för den avgörande händelsen.

Kompensationsstödet måste beviljas i form av ett komplement till de stöd, bidrag och belopp som avses i första stycket.

2. Maximibeloppet för den första delbetalningen av kompensationsstödet skall för hela den berörda medlemsstaten fastställas enligt det förfarande som anges i artikel 9, i enlighet med punkt 4 i bilagan. Medlemsstaterna får avstå från att bevilja kompensationsstöd om detta belopp motsvarar en minskning på mindre än 0,5 %".

9 I bilagan till förordning nr 2799/98, punkterna 1 och 2 anges följande:

"1. Det schablonmässigt beräknade inkomstbortfallet som avses i artikel 4.2 i förordningen skall motsvara

a) summan av 1 %

— av totalproduktionen från spannmål inklusive ris, sockerbetor, mjölk och mjölkprodukter samt nötkött,

— av värdet av den kvantitet produkter som levererats inom ramen för ett kontrakt som med hänsyn till gemenskapsregler innebär att ett minimipris till producenten iakttas, för de produkter som inte avses i den första strecksatsen, och

— av de stöd eller bidrag som betalas till jordbrukarna, med undantag för dem som avses i artikel 5 i förordningen.

b) ...

2. De belopp som avses i punkt 1 a andra och tredje strecksatserna skall inte beaktas om för den berörda sektorn summan av dessa belopp understiger 0,01 % av totalproduktionen i medlemsstaten i fråga.

..."

10 Dessutom ansåg gemenskapslagstiftaren att övergången den 31 december 1998 vid midnatt, från det gamla systemet för jordbruksomräkningskurser för euron å ena sidan, till det nya agromonetära systemet å andra sidan, skulle kunna medföra monetära effekter som motsvarar en märkbar revalvering.

11 Till följd härav föreskrivs i artikel 1 a i förordning nr 2800/98 att

"[t]rots vad som anges i förordning (EG) nr 2799/98 avses i denna förordning med

a) märkbar revalvering: en sänkning av den omräkningskurs som är tillämplig den 1 januari 1999 som i absoluta tal är större än alla skillnader mellan denna kurs och den lägsta tillämpliga omräkningskursen

— under de 12 senaste månaderna, och

— mer än 12 månader men inte mer än 24 månader tidigare, och

— mer än 24 månader men inte mer än 36 månader tidigare.

Endast två tredjedelar respektive en tredjedel av de skillnader som omfattas av andra och tredje strecksatserna skall beaktas."

12 Artikel 2 i förordning nr 2800/98 föreskriver följande:

"Om en medlemsstats omräkningskurs från euro till nationella valutaenheter eller växelkursen för euro till nationell valuta den 1 januari 1999 undergår en märkbar revalvering jämfört med den jordbruksomräkningskurs som gäller den

31 december 1998 skall artiklarna 4 och 6 i förordning (EG) nr 2799/98 tillämpas på den märkbara revalveringen, och den märkbara delen av denna är den som avses i artikel 1 b.

Det maximibelopp som fastställts i enlighet med artikel 4.2 i förordning (EG) nr 2799/98 skall minskas eller utgå om det är nödvändigt som en konsekvens av inverkan på inkomsterna av den växelkursutveckling som konstaterats under de nio första månaderna 1999."

13 Enligt artikel 3.1 i förordning nr 2800/98 gäller följande:

"Om omräkningskursen från euro till nationell valutaenhet eller den växelkurs som är tillämplig dagen för den avgörande händelsen under 1999 för

— ett schablonmässigt beräknat stöd per hektar eller per djurenhet, eller

— ett kompensationsbidrag per tacka eller get, eller

— ett belopp som har strukturell karaktär eller avser miljön

är lägre än den kurs som tidigare använts, skall kompensationsstöd beviljas.

Stödet skall beräknas i enlighet med artikel 5 i förordning (EG) nr 2799/98.

Trots artikel 6.1 andra strecksatsen i samma förordning skall gemenskapens bidrag uppgå till 100 % av stödet det första året."

14 Förordningarna nr 2799/98 och nr 2800/98 genomfördes genom förordningarna nr 2808/98 och nr 2813/98.

**Talan och förfarandet vid domstolen**

15 Republiken Italien har yrkat att domstolen skall ogiltigförklara förordningarna och särskilt de bestämmelser som nämns i punkt 1 i förevarande dom, liksom att rådet och kommissionen skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

16 Till stöd för talan har tre grunder anförts. För det första hävdas att det var rättsstridigt att fastställa samma förutsättningar för beviljande av kompensationsstöd för, å ena sidan, märkbara revalveringar av omräkningskursen från euro till nationella valutaenheter i en deltagande medlemsstat, i förhållande till den jordbruksomräkningskurs som gällde den 31 december 1998 och, å andra sidan, märkbara revalveringar av växelkursen för euro till nationell valuta i en icke deltagande medlemsstat. För det andra gör sökanden gällande att de metoder för beräkning av det schablonmässigtberäknade inkomstbortfallet som föreskrivs i

artikel 4.2 i förordning nr 2799/98, liksom i bilagan till den förordningen, utgör en orättvis bestraffning avseende vissa produkter. För det tredje anser sökanden att vad som föreskrivs i artikel 5 i förordning nr 2799/98 och artikel 3 i förordning nr 2800/98 om olika villkor för undantag för interventioner avseende priser och för belopp som hänför sig till vissa direkta stöd, medför en oberättigad olikhet vad gäller behandling. Enligt sökanden är förordningarna nr 2808/98 och nr 2813/98 rättsstridiga som en följd av att förordningarna nr 2799/98 och nr 2800/98 är rättsstridiga.

17 Rådet och kommissionen har yrkat att domstolen skall ogilla talan och förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

18 Kommissionen anser dessutom att talan inte kan tas upp till sakprövning i den mån som den avser förordningarna nr 2808/98 och nr 2813/98.

19 Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland begärde genom ansökan av den 13 september 1999 att få intervenera till stöd för rådets och kommissionens yrkanden.

20 Domstolens ordförande förordnade genom beslut av den 11 oktober 1999 att Förenade kungariket tilläts intervenera i målet.

21 Genom skrivelse, som inkom till domstolens kansli den 25 januari 2000, återkallade Förenade kungariket sin intervention.

22 Domstolens ordförande förordnade genom beslut av den 13 mars 2000 att Förenade kungariket skulle avföras som intervenient.

## Rådets förordningar nr 2799/98 och 2800/98

*Den första grunden*

Parternas argument

23 Den italienska regeringen har hävdat att hänvisningen i artikel 2 i förordning nr 2800/98 till artikel 4 i förordning nr 2799/98, som innebär att de deltagande medlemsstaterna är underkastade samma förbud som de icke deltagande medlemsstaterna — nämligen att inte bevilja kompensationsstöd för andra priser och belopp än dem som avses i artikel 5 i förordning nr 2799/98, och som inte överstiger 2,6 procent av den märkbara revalveringen — är oförenlig med artiklarna 39 i EG-fördraget (nu artikel 33 EG) och artikel 40 i EG-fördraget (nu artikel 34 EG i ändrad lydelse) liksom med proportionalitetsprincipen.

24 I fråga om de icke deltagande medlemsstaternas valutor framstår det faktum att en märkbar revalvering inte medger rätt till kompensation annat än för den del som överstiger 2,6 procent som motiverat, med hänsyn till osäkerheten beträffande dessa valutors fortsatta kursutveckling. För de deltagande medlems-

staternas valutor skulle däremot en växelkursförändring från och med den 1 januari 1999 medföra en reell men inte någon nominell variation av priser och belopp inom gemenskapen. Det inkomstbortfall som noterats vid övergången till den gemensamma valutan är inte längre avhängigt av den fortsatta valutautvecklingen, då denna endast är knuten till Förenta staternas dollar. Tillämpningen av ett tröskelvärde på 2,6 procent framstår således inte som motiverat, eftersom detta läggs till den filtereffekt som kriteriet märkbar revalvering har. Sökanden har till stöd för detta påstående hänvisat till eurons utveckling i förhållande till dollarn.

25 Sökanden har tillagt att det är förordning nr 942/98, om ändring av förordning nr 724/97, som har infört tröskelvärdet på 2,6 procent. Detta system med tröskelvärde skilde sig väsentligt från de system som tidigare var i kraft. Systemet hade som ändamål att, med avseende på införandet av euron, förhindra negativa effekter av valutaspekulation som inte skulle ha kunnat uppvägas senare genom åtgärder för att återställa jämvikten.

26 Enligt sökanden var det, i fråga om de deltagande medlemsstaterna, inte nödvändigt att föreskriva regler för att begränsa kompensationsstödet vid övergången till euron. De regler som var tillämpliga under första halvåret 1998, vilka inte föreskrev något tröskelvärde på 2,6 procent, hade kunnat återinföras. Under alla omständigheter hade gemenskapslagstiftaren kunnat föreskriva att procentsatsen för tröskelvärdet skulle vara lägre för de deltagande medlemsstaterna än för de icke deltagande medlemsstaterna.

27 För övrigt har den mekanism som infördes genom förordningarna nr 2799/98 och nr 2800/98 en bestraffande effekt på de deltagande medlemsstaterna på det sättet att dessa hindras från att åtnjuta kompensationsstöd för märkbara revalveringar som inträffat under de år som föregick införandet av euron.

28 Rådet har gjort gällande att eftersom det rör sig om kompensationsstöd, måste det först fastställas huruvida valutan i en medlemsstat har varit föremål för någon märkbar revalvering. Härvid skall det beaktas att införandet av euron i en medlemsstat säkerligen påverkar förekomsten av en märkbar revalvering. Därefter skall bestämmelserna om beviljande av kompensationsstöd tillämpas. Vid denna bedömning har distinktionen mellan de deltagande medlemsstaterna och de icke deltagande medlemsstaterna inte längre någon betydelse. Distinktionen har alltså inte använts som ett kriterium för att variera tillämpningen av nämnda bestämmelser.

29 Rådet och kommissionen har erinrat om att gemenskapens institutioner har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att söka uppfylla målsättningarna för den gemensamma jordbrukspolitiken, att domstolsprövningen inte kan ersätta detta utrymme för skönsmässig bedömning, samt att domstolsprövningen är begränsad till att omfatta eventuella uppenbara fel, maktmissbruk eller ett klart överskridande av gränserna för kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning. I förevarande mål har kommissionen hävdat att sökanden inte har bevisat att tillämpningen av samma system på olika märkbara revalveringar av växelkurserna är uppenbart ologisk. Enligt kommissionen har sökanden inte heller bevisat att motiveringen som givits i detta hänseende i tredje övervägandet i förordning nr 2800/98 är felaktig.

30 Enligt kommissionen medför de fortsatta förändringarna av de icke deltagande medlemsstaternas valutor i förhållande till euron att det är motiverat att upprätthålla det agromonetära systemet endast för de icke deltagande medlemsstaternas valutor, medan euron utgör valutan i de deltagande medlemsstaterna. Samtidigt hindrar detta inte att det den 1 januari 1999 kan ha förekommit märkbara revalveringar i förhållande till de växelkurser som tidigare användes inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken, såväl för deltagande medlemsstater som för icke deltagande medlemsstater.

31 Kommissionen har tillagt att tillämpningen av tröskelvärdet på 2,6 procent är rättfärdigad av det faktum att små prisvariationer inte har någon betydande

inverkan på jordbruksinkomsterna. Det är alltså nödvändigt att förebygga risken för överkompensation, som skulle utgöra oberättigade stöd och leda till snedvridning av konkurrensen på den gemensamma marknaden. Femte övervägandet i förordning nr 942/98 uttrycker klart viljan att begränsa risken för överkompensationer vid små märkbara revalveringar.

32 Kommissionen har likaså bestritt att detta tröskelvärde på 2,6 procent skulle ha införts undantagsvis av fruktan för särskild press från spekulanter under de månader som föregick införandet av euron. Sedan den 3 maj 1998 har marknaderna känt till de bilaterala växelkurser som skulle gälla från den 1 januari 1999, och som tillämpas på valutaenheterna i de deltagande medlemsstaterna.

33 När det gäller märkbara revalveringar som inträffat under åren före införandet av euron är det dessutom fel att påstå att de deltagande medlemsstaterna är orättfärdigt bestraffade. Förordningarna nr 2799/98 och nr 2800/98 hindrar inte att kompensationsstöd fortsätter att utbetalas för märkbara revalveringar som registrerats under dessa år. Vidare medger inte den definition av märkbar revalvering som förekommer i artikel 1 f i förordning nr 2799/98 att de icke deltagande medlemsstaterna lägger samman märkbara revalveringar som inträffat före respektive efter den1 januari 1999.

Domstolens bedömning

34 I den mån som den första grunden avser ett åsidosättande av artikel 39 i fördraget och av proportionalitetsprincipen, skall den omedelbart avvisas, eftersom sökanden inte har utvecklat dessa invändningar i sin bevisföring.

35 För att bedöma den första grunden räcker det följaktligen med att undersöka den invändning som avser ett åsidosättande av likabehandlingsprincipen, sådan den stadgas i artikel 40 i fördraget. Förekomsten av ett sådant åsidosättande förutsätter att verkningarna av de revalveringar som iakttagits vid införandet av euron påtagligt skiljer sig åt vad avser å ena sidan valutorna i de deltagande medlemsstaterna och å andra sidan valutorna i de icke deltagande medlemsstaterna, vilket således förutsätter olika behandling.

36 Eftersom jämförelsen av dessa verkningar kräver en utvärdering av en komplicerad ekonomisk situation, skall det erinras om att enligt domstolens rättspraxis har gemenskapslagstiftaren en långtgående befogenhet att göra en skönsmässig bedömning, och att gemenskapsdomstolen, vid kontrollen av om denna befogenhet utövats på rättsenligt sätt, inte kan ersätta den behöriga myndighetens bedömning med sin egen, utan skall begränsa sig till att pröva om det har förekommit uppenbara fel eller maktmissbruk eller om den ifrågavarande myndigheten uppenbart har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning (se dom av den 5 oktober 1999 i mål C-179/95, Spanien mot rådet, REG 1999, s. I-6475, punkt 29).

37 I förevarande mål har sökanden varken åberopat maktmissbruk eller bevisat att rådet har gjort sig skyldigt till ett uppenbart fel eller uppenbart överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning.

38 För det första framgår det, som rådet har uttalat i tredje övervägandet i förordning nr 2800/98, att avskaffandet av jordbruksomräkningskurserna den 1 januari 1999 kunde ha samma verkningar som en märkbar revalvering, vilket rättfärdigade införandet av en bestämmelse om kompensationsstöd. Vad beträffar övergången från det gamla agromonetära systemet till det nya, skulle det först fastställas huruvida någon av de berörda valutorna hade undergått en märkbar revalvering.

39 För det andra framstår det varken som ologiskt eller inkonsekvent att gemenskapslagstiftaren föreskrev att kompensationsstödet skulle beviljas enligt samma regler som dem som redan föreskrivits i förordning nr 2799/98 i fråga om det agromonetära systemet för euron, inklusive tröskelvärdet på 2,6 procent av den märkbara revalveringen.

40 I detta avseende angavs i femte övervägandet i förordning nr 942/98, som införde ett sådant tröskelvärde, en avsikt att begränsa risken för överkompensation vid små märkbara revalveringar. Sökanden har inte kunnat styrka att detta direktiv syftade till att förhindra valutaspekulationer. Förordning nr 942/98 trädde inte i kraft förrän den 7 maj 1998 och var endast tillämplig på märkbara revalveringar som inträffade från och med den 1 maj 1998, medan de deltagande medlemsstaternas ömsesidiga växelkurser var kända från den 3 maj 1998, något som medförde att alla spekulationer avseende den relativa utvecklingen av nämnda växelkurser kunde uteslutas från och med detta datum.

41 Sökanden har inte heller visat att rådet, i fråga om de deltagande medlemsstaterna, borde ha beaktat att en märkbar revalvering som understeg 2,6 procent inte längre kunde bli föremål för en senare kompensation.

42 Eftersom revalveringen inte kan öka ytterligare efter den 1 januari 1999 i de deltagande medlemsstaterna, kan det inte längre inträffa några händelser som kan motivera att kompensationsstöd beviljas. Vidare utesluter den definition av märkbar revalvering som förekommer i artikel 1 f i förordning nr 2799/98 möjligheten för de icke deltagande medlemsstaterna att lägga samman de märkbara revalveringar som inträffat före den 1 januari 1999 med dem som inträffat efter detta datum, i syfte att uppnå tröskelvärdet på 2,6 procent. Detta har också hävdats av kommissionen, vilket inte bestridits av sökanden. Slutligen tillåter artikel 2 andra stycket i förordning nr 2800/98, i fråga om icke deltagande medlemsstater, att kompensationsstödet minskas eller upphävs mot bakgrund av växelkursens konstaterade utveckling under de nio första månaderna år 1999.

43 Alla dessa omständigheter visar att den enhetliga tillämpningen av tröskelvärdet på 2,6 procent i förordning nr 2800/98 inte är en följd av en uppenbart oriktig bedömning av den situation som de deltagande medlemsstaterna respektive de icke deltagande medlemsstaterna befann sig i.

44 För det tredje har, i motsats till vad sökanden har hävdat, inte förordning nr 2800/98 inverkat på möjligheten att, i fråga om deltagande medlemsstater, bevilja kompensationsstöd för märkbara revalveringar som inträffat före eurons införande.

45 Slutligen skall sökandens argument avseende eurons utveckling i förhållande till Förenta staternas dollar avfärdas. Riktigheten i detta argument förutsätter att den gemensamma jordbrukspolitiken har som mål att garantera värdet på jordbruksinkomsterna inom gemenskapen i förhållande till dollarn, något som sökanden inte har bevisat.

46 Härav följer att sökanden inte har förmått visa att rådet har gjort sig skyldigt till ett uppenbart fel eller att det uppenbart överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning genom att, i artikel 2 i förordning nr 2800/98, föreskriva samma förutsättningar för beviljandet av kompensation för, å ena sidan, märkbara revalveringar av omräkningskursen från euro till nationella valutaenheter i en deltagande medlemsstat, i förhållande till den jordbruksomräkningskurs som gällde den 31 december 1998 och, å andra sidan, märkbara revalveringar av växelkursen för euro till nationell valuta i en icke deltagande medlemsstat.

47 Talan kan följakligen inte vinna bifall på den första grunden.

*Den andra och den tredje grunden*

Parternas argument

48 Med stöd av den andra grunden gör den italienska regeringen gällande att tillämpningsföreskrifterna för den kompensationsmekanism som föreskrivs i artikel 4 i förordning nr 2799/98, till vilken artikel 2 i förordning nr 2800/98 hänvisar, framstår som oskäligt betungande för vissa produkter. Detta gäller särskilt metoderna för schablonmässig beräkning av inkomstbortfall som föreskrivs i punkterna 1—3 i bilagan till förordning nr 2799/98.

49 Medan hela produktionen skall beaktas för de jordbrukssektorer som åtnjuter ett direkt skydd inom ramen för vissa marknadsorganisationer, skall endast stödbeloppet beaktas för produktion som omfattas av indirekta eller eventuella garantiförbindelser. För övrigt medför punkt 2 i bilagan till förordning nr 2799/98 att de kompensationer som föreskrivs för sistnämnda produktioner inte kan tillämpas, eftersom interventionernas omfattning inte bedöms för sig, utan i förhållande till hela den nationella produktionen inom den berörda sektorn. Det föreligger således en oberättigad diskriminering av de sektorer som omfattas av indirekta garantiförbindelser.

50 Den italienska regeringen har således anfört att artikel 4.2 och bilagan till förordning nr 2799/98 liksom artikel 2 i förordning nr 2800/98 strider mot artiklarna 39 och 40 i fördraget, mot principen om likabehandling och mot proportionalitetsprincipen. Bestämmelserna innebär dessutom ett åsidosättande av väsentliga formföreskrifter på grund av bristfällig motivering.

51 Genom den tredje grunden för talan har den italienska regeringen ifrågasatt artikel 5 i förordning nr 2799/98, till vilken artikel 3 i förordning nr 2800/98 hänvisar, som förbehåller viss produktion en särskilt förmånlig behandling i form av kompensationsstöd. Denna ojämlika behandling, som leder till en bestraffning av medelhavsnäringarna, saknar lagligt stöd och giltig grund. Hänvisningarna i femte övervägandet i förordning nr 2799/98 och fjärde övervägandet i förordning nr 2800/98 till en kompensation enligt särskilda regler som anpassats till arten av stöden i fråga, utgör inte en tillräcklig motivering.

52 Den italienska regeringen har således anfört att artikel 5 i förordning nr 2799/98 och artikel 3 i förordning nr 2800/98 strider mot artiklarna 39 och 40 i fördraget, mot principen om likabehandling och mot proportionalitetsprincipen. För övrigt medför artiklarna ett åsidosättande av väsentliga formföreskrifter och utgör maktmissbruk.

53 I fråga om den andra och den tredje grunden har rådet hänvisat till det stora utrymmet för skönsmässig bedömning som gemenskapslagstiftaren förfogar över. Vad gäller motiveringen av förordningarna nr 2799/98 och nr 2800/98 har rådet hänvisat till domstolens fasta rättspraxis, enligt vilken motiveringen kan begränsas till den generella helhet som har lett fram till antagandet av rättsakten i fråga och de allmänna syften som skall uppnås med denna (dom av den 13 mars 1968 i mål 5/67, Beus, REG 1968, s. 125 och s. 143).

54 I fråga om den andra grunden har kommissionen erinrat om att sökanden med sina argument ifrågasätter den påstådda diskriminerande karaktären hos bestämmelserna i fråga. I detta avseende har kommissionen hävdat att de beslutade formerna för en schablonmässig beräkning av inkomstbortfall endast vidmakthåller det tidigare och sedan länge beprövade systemet. Detta system grundas på en åtskillnad mellan de sektorer inom vilka marknadspriserna troget

följer interventionspriserna, och de inom vilka interventionsåtgärderna inverkar på ett betydligt mera indirekt sätt och endast utövar ett märkbart inflytande på de inkomster som jordbrukarna erhåller direkt genom vissa interventionsåtgärder.

55 De stödåtgärder inom sektorerna för spannmål och ris, sockerbetor, mjölk och mjölkprodukter liksom för nötkött som har föreskrivits av de olika gemensamma organisationerna av marknaden, har närmare bestämt en direkt effekt på priserna på den samlade produktionen, vilket medför att förändringarna av de agromonetära interventionspriserna återspeglas i priserna inom hela sektorn. Däremot har interventionsåtgärderna inom de andra sektorerna en mera begränsad inverkan.

56 Sökanden har inte presenterat några faktiska omständigheter som visar att metoderna för en schablonmässig beräkning av inkomstbortfall är diskriminerande. Sökanden har följaktligen varken visat att gemenskapslagstiftaren på ett uppenbart sätt har överskridit gränserna för sin skönsmässiga bedömning eller, ännu mindre, att gemenskapslagstiftaren har gjort sig skyldig till maktmissbruk.

57 För övrigt innehåller fjärde övervägandet i förordning nr 2799/98 en motivering som fullständigt överensstämmer med de krav som fastställts i rättspraxis.

58 I fråga om den tredje grunden har kommissionen påpekat att det inte finns någon enhetlig definition av direkt stöd inom gemenskapernas jordbrukslagstiftning. Det faktum att de stöd som avses i artikel 5 i förordning nr 2799/98, på grund av andra ändamål och inom ramen för en reglering avseende andra frågor, är kopplade till stöd som inte avses i denna bestämmelse betyder inte att dessa stöd är av samma karaktär eller att de skall underkastas samma agromonetära regler.

59 Kommissionen har dessutom påpekat att Italien inte endast odlar medelhavsgrödor, utan också de produkter som avses i artikel 5 i förordning nr 2799/98, medan de produkter som inte avses i artikel 5 framställs av alla medlemsstater. Det föreligger således inte någon diskriminering mellan medlemsstaterna.

60 Enligt kommissionen är valet av kriterier för att skilja de stöd som avses i

artikel 5 i förordning nr 2799/98 från de stöd som inte avses i artikeln följden av komplicerade bedömningar och skönsmässiga val som det åligger gemenskapens institutioner att företa inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Sökanden har inte visat att institutionerna har handlat på ett uppenbart orättvist eller ologiskt sätt, eller att de har gjort sig skyldiga till maktmissbruk.

Domstolens bedömning

61 Båda dessa grunder skall undersökas tillsammans och omedelbart avfärdas i den mån som de avser en överträdelse av artikel 39 i fördraget och maktmissbruk, då sökanden inte har anfört några argument till stöd för dessa invändningar.

62 Vad beträffar de övriga invändningar som sökanden har anfört, skall det konstateras att gemenskapslagstiftaren har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning avseende de stödåtgärder som skall vidtas till förmån för varje jordbruksproduktion, och att den prövning som i detta avseende företas av gemenskapsdomstolen följaktligen inte får överskrida de gränser som erinrats om ovan i punkt 36 i denna dom.

63 Vad beträffar motiveringen i en rättsakt med stöd av vilken gemenskapslagstiftaren gör sådana val, finns det anledning att påpeka att även om det klart och

tydligt skall framgå hur den gemenskapsinstitution som har antagit den omtvistade rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att domstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt, krävs det inte att alla relevanta faktiska eller rättsliga omständigheter anges. Det kan i synnerhet inte krävas att motiveringen närmare skall ange de ibland mycket talrika och komplicerade detaljer som föranlett att en förordning har antagits och inte heller att den skall innehålla en mer eller mindre fullständig bedömning av dessa detaljer (se särskilt dom av den 17 september 1998, Pontillo, C-372/96, REG s. I-5091, punkt 36.

64 Motiveringsskyldigheten skall för övrigt bedömas inte bara utifrån den ifrågasatta rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågavarande området. Om följaktligen det väsentliga i det mål som institutionen eftersträvar framgick av den omtvistade rättsakten, skulle det vara onödigt att fordra en särskild motivering för vart och ett av de val som gjorts (se dom av den 29 februari 1996 i mål C-122/94, kommissionen mot rådet, REG 1996, s. I-881, punkt 29).

65 I detta avseende skall det påpekas att gemenskapslagstiftaren i fjärde övervägandet i förordning nr 2799/98 har gjort bedömningen att vid större revalveringar som kan påverka priser och andra belopp än direktstöd kan jordbruksinkomsterna under vissa omständigheter minska.

66 Gemenskapslagstiftaren har vidare i femte övervägandet i förordningen ansett att de verkningar som större revalveringar får på storleken på vissa direkstöd som uttrycks i nationell valuta bör kunna kompenseras genom särskilda regler som anpassats till de nämnda stödens särskilda art.

67 Det framgår av motiveringen att gemenskapslagstiftaren ansett att det fanns anledning att upprätta olika system för kompensation beroende på den inverkan som revalveringarna kan ha på jordbruksinkomsterna.

68 Sökanden har inte visat att denna bedömning, som kommissionen har förklarat på ett detaljerat och övertygande sätt, är uppenbart felaktig.

69 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 61 i sitt förslag till avgörande innebär de kritiserade bestämmelserna för övrigt en förlängning av de tidigare bestämmelserna. Dels är uppdelningen mellan de kategorier som föreskrivs i artiklarna 4 och 5 i förordning nr 2799/98 hämtade från förordning nr 3813/92, dels förekom de metoder för schablonmässig beräkning av inkomstbortfall som föreskrivs i artikel 4 och i bilagan till förordning nr 2799/98 redan i artiklarna 4 och 6, samt i bilagan till förordning nr 724/97.

70 Sökanden har inte visat att gemenskapslagstiftaren genom att föreskriva skillnader mellan vissa kategorier av produkter i systemet för kompensationsstöd, uppenbarligen har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning. Sökanden har inte heller bevisat att den situation som införandet av euron åstadkom kunde ha någon som helst inverkan på tidigare gjorda skillnaders rättsenlighet.

71 Härav följer att talan inte heller kan vinna bifall på den andra eller den tredje grunden

## Kommissionens förordningar nr 2808/98 och nr 2813/98

72 Sökanden har hävdat att förordningarna nr 2808/98 och nr 2813/98 är rättsstridiga till följd av att förordningarna nr 2799/98 och nr 2800/98 är rättsstridiga.

73 Eftersom talan inte har bifallits på någon av de grunder som anförts mot förordningarna nr 2799/98 och nr 2800/98, skall talan ogillas även i den mån som den avser förordningarna nr 2808/98 och nr 2813/98, utan att det är nödvändigt att uttala sig om huruvida den kan upptas till prövning.

74 Mot bakgrund av det anförda skall talan ogillas i sin helhet.

## Rättegångskostnader

75 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Rådet och kommissionen har yrkat att Republiken Italien skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Italien har tappat målet, skall denna stat förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

1) **Talan ogillas.**

2) **Republiken Italien skall ersätta rättegångskostnaderna.**

La Pergola Wathelet Edward

Jann Sevón

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 juli 2001.

R. Grass

Justitiesekreterare

A. La Pergola

Ordförande på femte avdelningen